

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС

Виробнича практика

I. Опис виробничої практики

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Виробнича Рік навчання – 2, 3 Семестр – 4, 6 Консультації – 10 од. Самостійна робота – 125 год. Форма контролю: залік
Кількість годин/кредитів 135/4,5		

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: Бакалавр	Виробнича Рік навчання – 3, 4 Семестр – 6, 8 Консультації – 16 од. Самостійна робота – 119 год. Форма контролю: залік
Кількість годин/кредитів 135/4,5		

II. Інформація про викладача

Викладач: Ільїна Ольга Вікторівна, кандидат географічних наук, доцент

Контактна інформація викладача:

Телефон 0966097020

Електронна пошта: olga-v-ilyina@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Потапова, 9, корпус С СНУ імені Лесі Українки

Кафедра – туризму та готельного господарства

Факультет – географічний

II. Опис практики

1. Анонтація практики.

Практична підготовка студентів є основною і обов'язковою складовою частиною освітньо-професійної програми. Проведення практики має забезпечити поглиблення та

закріплення теоретичних знань отриманих протягом трьох років навчання. Виробнича практика покликана сформувати у студента певні професійні практичні знання, вміння та навички, необхідні для плідної роботи у сфері туристичного обслуговування та закріпити на практиці теоретичні знання з курсів професійної підготовки.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни

Основні положення навчальної професійно-орієнтованої практики мають застосовуватися при вивченні дисциплін „Основи туризмознавства”, „Екскурсознавство і музеєзнавство”, „Історія туризму та системи гостинності”, „Економіка підприємства”, „Самодіяльний туризм”, „Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства», «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства», «Технологія продукції ресторанного господарства», «Аналіз діяльності підприємств готельного і ресторанного господарства» та інших навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти.

2. Мета і завдання практики.

Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення знань та вмінь за фахом, придбання досвіду технологічної та організаційної діяльності фахівця із застосуванням отриманих знань у туристичній практичній діяльності, формування творчого підходу до розв'язання конкретних виробничих завдань та ситуацій за реальних ринкових умов.

Завдання практики

- отримання чіткого уявлення про призначення і місце даного підприємства у туристичній галузі окремого регіону, країни в цілому;
- ознайомлення з організаційною структурою підприємства, його служб, підрозділів;
- вивчення умов і методів роботи кваліфікованих провідних працівників підприємства;
- чітке розуміння послідовності технологічних процесів виробництва, знайомство з устаткуванням і програмним забезпеченням, контролем за якістю турпродукту і обслуговуванням споживачів;
- вивчення порядку організації і забезпечення робочих місць, охорони праці й протипожежної безпеки;
- набуття навичок роботи у колективі;
- вивчення динаміки основних техніко-економічних показників;
- збір, обробка, аналіз та систематизація фактичного матеріалу для написання звіту, виконання курсових проектів (робіт).

За результатами практики студенти повинні знати:

- законодавчі та інструктивні документи в сфері туризму;
- організаційну структуру туристського підприємства;
- сучасні форми та методи організації туристської діяльності;
- взаємовідносини туристичного підприємства з постачальниками та споживачами туристських послуг;
- зміст професійної діяльності фахівців з туризму;
- специфіку надання окремих туристських послуг;
- специфіку організації різних видів подорожей.

Проходження практики – це самостійна робота студентів безпосередньо на робочих місцях, виконання конкретних службових обов'язків. Набуваючи практичних навичок на робочих місцях, студенти здійснюють функції, характерні для туристського обслуговування. Крім цього, вони повинні вивчати загальний порядок роботи підприємства (організації, підрозділу).

вміти:

- організувати роботу по збору і систематизації матеріалів про роботу підприємства і його підрозділів;
- здійснювати туристське обслуговування з урахуванням

галузевих стандартів;

- працювати з прайс-листами, каталогами партнерів;
- надавати консультації щодо країни подорожі;
- оформлювати пакет документів для туристів;
- здійснювати консультації щодо візової, страхової підтримки;
- приймати участь у створенні турпродукту;
- використовувати рекламні заходи для просування турпродукту;
- підбирати, аналізувати, систематизувати нормативно-правові, інформаційні, звітні та статистичні матеріали;
- аналізувати ефективність надання певних туристських послуг та вносити пропозиції щодо покращення туристського обслуговування.

Отже, студенти під час проходження виробничої практики повинні навчатися самостійно вирішувати типові задачі, які притаманні видам діяльності, відповідно до посад, на яких може працювати випускник туристичного напряму, самостійно навчатися здійснювати пошук потрібної інформації про стан роботи підприємства на ринку товарів та послуг, аналізувати її, виявляти основні фактори, що обумовлюють фактичний стан діяльності підприємства, розкривати основні тенденції його розвитку, пояснювати їх, пропонувати науково обґрунтовані висновки та пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

- ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно;
- ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
  - ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
  - ФК 18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;
  - ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
  - ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
  - ФК 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
  - ФК 22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
  - ФК 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;
  - ФК 24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
  - ФК 25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології таофісну техніку;
  - ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;
  - ФК 27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;
  - ФК 30. Здатність працювати з документацією та здійснювати;
- РН 2. Визначати зміст базових понять з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

РН 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;

РН 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;

РН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);

РН 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;

РН 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;

РН 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

РН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

РН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

РН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

РН 22. Демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.

III. Етапи практики

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	1.Ознайомлення з програмою практики та індивідуальним завданням. 2. Проходження інструктажу з охорони праці та отримання щоденника практики. 3.Ознайомлення із завданнями, методами та принципами роботи підприємства. 4.Інструктаж з техніки безпеки.
2. Основний	1. Ознайомлення з організацією роботи підприємства, його служб, підрозділів. 2. Збір даних про об'єкт практики, характеристика об'єкта в цілому. 3. Виробничі екскурсії. 4. Ознайомлення з методами роботи кваліфікованих працівників туристичного підприємства, відділів підприємства. 5. Ознайомлення з обслуговуванням споживачів туристичних послуг, контролем за якістю турпродукту та обслуговуванням клієнтів. 6. Ознайомлення із формами статистичної звітності.
3. Підсумковий	1. Аналіз, систематизація та узагальнення матеріалів, отриманих під час практики. 2. Написання та оформлення звіту про проходження професійно-орієнтованої практики. 3. Складання заліку з практики – захист звіту.

I. Види індивідуальних завдань

Робочий день практиканта встановлюється відповідно до режиму роботи виробничого підрозділу і посади. У випадку, якщо студент-практикант не зараховується у штат співробітників, він виконує обов'язки дублера на тих же посадах і проходить практику відповідно до режиму роботи підприємства.

Під час проходження практики на підприємствах туристичної індустрії студент *на етапі ознайомлення з організацією роботи туристичного підприємства* може здійснювати наступні види діяльності:

– вивчати маршрути за якими працює туристична фірма. Організаційні форми туризму та специфіку розробки маршрутів для них. Види маршрутів та їх характеристику,

аналіз попиту на певні види маршрутів.

– ознайомитись з організацією договірних відносин за всіма технологічними процесами туристського підприємства (виробництво, реалізація та споживання туристських послуг). Співпраця з готельними, автотранспортними, страховими підприємствами, підприємствами, що надають інформаційні послуги; агентський договір.

– ознайомитись з організацією обслуговування туристів на підприємстві. Ознайомлення з культурою обслуговування та якістю послуг, що надаються.

– ознайомитись з туристськими формальностями. Паспортно- візові формальності. Порядок виїзду за кордон неповнолітніх дітей. Вимоги до оформлення шенгенських віз. Вимоги посольств щодо документів (на прикладі однієї країни). Митні формальності. Відповіальність за порушення митних правил. Валютні та медико-санітарні туристські формальності.

– ознайомитись з організацією транспортного обслуговування на підприємстві. Організація маршрутно-транспортних подорожей на даному підприємстві. Нормативно-правова база організації транспортних послуг різними видами транспорту. Угоди з підприємствами – постачальниками турпослуг. Обов'язки підприємства щодо забезпечення безпеки туристів при здійснення транспортних подорожей.

- ознайомитись з організацією страхування туристів. Умови страхування, вартість страхового полісу та умови відшкодування. Страхові випадки. «Зелена карта» для автомобільної подорожі країнами.

– ознайомитись з організацією екскурсійного обслуговування. Нормативні документи організації екскурсійної діяльності. Договір на екскурсійне обслуговування. Умови співпраці туристської фірми з екскурсоводами, гідами-перекладачами тощо

– ознайомитись з організацією ділових подорожей. Види ділового туризму відповідно до мети. Особливості програм обслуговування для ділового туриста. Пропозиції туристської фірми щодо обслуговування цього сектора. Інсентив-подорожі.

– ознайомитись з особливостями обслуговування туристів при організації рекреаційних подорожей (лікувально-оздоровчі подорожі, подорожі на відпочинок тощо). Тематика та зміст рекреаційних турів, що пропонує туристське підприємство.

– ознайомитись з організацією релігійних подорожей. Напрямки релігійного туризму. Специфіка організації релігійних подорожей.

– ознайомитись з основними підходами до забезпечення реклами турпослуг. Оформлення стенду та рекламної продукції. Основні принципи реклами транспортних подорожей. Виставкова індустрія в діяльності туристського підприємства. Правила організації та проведення виставкової діяльності.

Під час проходження практики на підприємствах туристичної індустрії студент на етапі вивчення процесу створення турпродукту, організації туристичних подорожей може здійснювати наступні види діяльності:

– охарактеризувати програми перебування туристів та вивчити особливості обслуговування різних категорій та типів клієнтів: іноземних туристів, що подорожують по Україні, вітчизняних туристів, що подорожують за межі України, та вітчизняних туристів, що подорожують по Україні;

– ознайомитися з особливостями обслуговування дитячих груп, забезпечення сімейного відпочинку, збірних груп, поїздок зі спортивно-оздоровчою метою, на лікування, екскурсійно- пізнавальною та рекреаційною метою та ін.;

– ознайомитися з особливостями створення програм перебування для різних категорій споживачів у відповідності до контингенту, мети подорожі, виду ринку (міжнародного:закордонного та іноземного; внутрішнього туризму) та інших факторів;

– визначити етапи проектування маршрутів і турів; створення туристичного продукту підприємства (фірми) та процесів обслуговування на кожному з них;

– проаналізувати ділові контакти із закордонними та вітчизняними виробниками туристичних послуг, дати характеристику договірних відносин з партнерами по

організації туристичних подорожей

- розробити рекомендації щодо поліпшення туристичного продукту, розширення географії маршрутів та турів фірмою, удосконаленні технології та організації турів.

У діяльності туристичних підприємства проаналізувати:

- ступінь виконання плану та динаміку обсягу реалізації туристських та туристсько-експкурсійних послуг у натуральних (чол., туро-дні) і вартісних показниках (у фактичних і порівняльних цінах);

– структуру наданих послуг в динаміці з точки зору: контингенту туристів (групові, індивідуальні, сімейні); внутрішнього туризму, іноземного, зарубіжного (в т.ч. за країнами прибуття); місця розміщення туристів (стационарна власна мережа, сезонна мережа, залучена мережа);

- структуру туристичного продукту в динаміці за окремими сегментами ринку;

– зміну обсягу наданих послуг по місяцях року, визначити сезонні коливання в реалізованому попиті на послуги підприємства впродовж року (сезонна хвиля);

З метою визначення та дослідження процесів, що забезпечують ефективну діяльність туристичного підприємства студенту необхідно:

- визначити інформаційно-довідкове забезпечення створення турпродукту;

– комп'ютерне забезпечення прикладними програмами для створення, просування на ринку та реалізації турпродукту підприємства (фірми). Дати рекомендації щодо впровадження нових інформаційних технологій в роботі туристичного підприємства (фірми);

– проаналізувати діяльність підприємства щодо аквізиції туристів та роботи фірми пошуку клієнтури і створення банку даних.

– дати рекомендації щодо поліпшення роботи по залученню туристів туристичним підприємством.

З метою оволодіння практичними навичками технології організації туристичних подорожей студент може:

– вивчити процеси резервування та бронювання; безпосередньо саму організацію туристичного обслуговування; контроль за дотримуванням умов подорожі; умови розрахунків за туристичне обслуговування між клієнтами та турфірмою, між турфірмою та виробниками турпослуг; облік та контроль туристичного обслуговування. Навести приклади документального оформлення всіх вищезазначених процесів;

– вивчити роботу туристичного підприємства по наданню основних, додаткових та спеціалізованих туристичних послуг;

– вивчити роботу туристичного підприємства наданню транспортних послуг туристам: охарактеризувати види транспорту, що використовуються для організації туристичного обслуговування, умови перевезення, залізнично-дорожнім, авіа-, авто- та морським (річковим) транспортом;

– вивчити роботу туристичного підприємства (фірми) по наданню паспортно-візових послуг: робота з державними та консульськими установами по наданню паспортних послуг; робота з посольствами іноземних держав по акредитації та оформленню в'їзних віз; правила реєстрації документів іноземних громадян, що тимчасово перебувають в Україні;

– вивчити організацію страхування туристів туристичним підприємством (фірмою) та страхування транспортних засобів;

– дослідити та охарактеризувати роботу туристичної фірми по забезпеченням безпеки туристичних подорожей;

– вивчити організацію роботи по документальному оформленню груп та індивідуальних туристів на виїзд за кордон та подорожей по Україні;

– вимоги до складання фінансово-організаційного звіту про здійснення туристичної подорожі. Навести приклади документального оформлення групових та індивідуальних поїздок.

– дати рекомендації (пропозиції) щодо вдосконалення технології та організації обслуговування туристів, документального оформлення процесів обслуговування туристів.

II. Вимоги до звіту про проходження виробничої практики

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми виробничої практики, є звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики. Звіт має відображати результати теоретичної та практичної діяльності студента впродовж практики. Звіт складається індивідуально кожним студентом і має бути структурованим. Звіт оформляється згідно вимог.

III. Оцінювання результатів практики

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Оцінювання огляду джерел інформації та результатів досліджень: – ступінь розкриття практичних аспектів діяльності підприємства готельно-ресторанного господарства у відповідності до програми практики; – логічний взаємозв'язок викладеного матеріалу; – наочність та якість ілюстративного матеріалу; – ступінь самостійності проведеного дослідження; – відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням.	60
2. Оцінювання оформлення звіту: – відповідність обсягу та оформлення роботи встановленим вимогам; – наявність у додатках до звіту самостійно складених документів; – наявність у додатках документів від підприємств, що підтверджують аргументованість зроблених висновків у звіті з практики.	15
3. Оцінювання захисту звіту з практики: – вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження у відповідності до програми практики; – повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи; – рекомендації щодо практичного використання результатів дослідження.	25
Сума балів	100

Політика оцінювання *Політика викладача щодо студента*

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з практики. Студент зобов'язаний відвідувати практику, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним та дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу. Недопустимо: пропуски та запізнення; plagiat; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань; надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного plagiatу у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників СНУ імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання практики відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Шкала оцінювання

Оцінка проходження виробничої практики складається із суми балів, які виставляються комісією на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики. Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студента, набутих на практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 – 74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

IV. Підсумковий контроль

За результатами виробничої практики проводиться залік, який відбувається відкрито перед членами комісії. Атестація за підсумками практики проводиться на підставі звіту, оформленого відповідно до встановлених вимог.

Переданий на кафедру звіт перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам, звіт рекомендується до захисту перед комісією шляхом здійснення напису на титульному аркуші «до захисту» безпосереднім керівником та завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам, звіт направляється на доопрацювання студенту із здійсненням напису на титульному аркуші «на доопрацювання» безпосереднім керівником, що завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить рекомендаційний характер і не є обов'язковою оцінкою захисту для комісії.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики публічно захищається студентом на кафедрі перед комісією, яка складається з викладачів (не менше двох) відповідної кафедри.

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання звіту з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента.

V. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Бабарицька В., Малиновська О. Менеджмент туризму. Туроперайтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Альтерпрес, 2008. 288 с. (Бібліотека професійного менеджера)

2. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Друге видання, доповнене і допрацьоване. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС., 2016. 248 с.

3. Герасименко В. Г., Галасюк С. С. Ліцензування туристичної діяльності в контексті міжнародного досвіду. *Журнал європейської економіки*: науковий журнал. Том

10 (№4). Тернопіль : ТНЕУ, 2011. С.402-414.

4. Герасименко В. Г., Галасюк С. С. Організація надання туристичних послуг : навч. пос. Одеса: Атлант, 2014. 244 с.

5. Любіцьева О. О. Методика розробки турів : навч. пос. К. : Альтпрес, 2003. 104 с.

6. Любіцьева О .О., Бабрицька В. К. Туризмознавство: Вступ до фаху : підручник. К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 335 с.

7. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування : підручник. К. : Знання, 2011. 275 с.

8. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. пос. К. : Центр учебової літератури, 2007. 424 с.

9. Організація туризму : підручник / І. М. Писаревський та ін.; за ред. І. М. Писаревського. Х. : ХНАМГ, 2008. 541 с.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України про туризм : веб-сайт. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>

2. Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу URL:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04>

3. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF>

4. Туризм. Міністерство культури, молоді та спорту України : веб- сайт. URL:
<https://mkms.gov.ua/content/turizm.html>

5. The Transformational Travel Council. URL:
<https://www.transformational.travel/>

6. Tourism for Sustainable Development Goals. URL: <http://tourism4sdgs.org/>
7. Tourism Statistics. URL: <https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current>

8. UNWTO Tourism Highlights. URL: <https://www.e-unwto.org/>

9. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії наукової бібліотеки НУВГП. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>